

Biskop Czeslaw Kozons prædiken

i Sct. Ansgars domkirke, julenat den 25. december 2011

Læsninger: Es. 9,1-6

Tit. 2,11-14

Luk. 2,1-14

I går kunne man som overskrift læse i en avis, at julen giver danskernes tro en anledning. Indholdet var groft sagt, at netop denne fest får de fleste menneskers iboende, men slumrende tro til for en stund at give sig til kende, klarest som anledning til den årlige kirkegang.

Det er bestemt rigtigt, at en stor fest som julen kan få skjulte religiøse instinkter til at vågne for en stund og derfor giver anledning til én eller anden form for ydre manifestation, og hos nogle måske også sætter noget i gang, der har længerevarende virkninger for ens åndelige liv og kirkelige praksis.

Hvis vi tager julens budskab alvorligt, burde avisoverskriften snarere have lydt, at julen er anledning til vor tro. Når vi bevæger os i vor jødisk-kristne tradition, ved vi ganske vist, at der også i den gamle pagt var mennesker, der troede på den ene sande Gud. Samtidig havde de dog også længsler om, at denne ene Gud skulle give sig tydeligere til kende, og ikke mindst efter eksilerne i Ægypten og Babylon skulle bringe frihed og frelse. Opfyldelsen af disse længsler forudsiges i denne messes første læsning fra profeten Esajas' bog.

I messens evangelium hører vi om opfyldelsen af længslerne, nemlig Guds Søns fødsel som menneske. Som sagt troede mennesker også forinden på Gud; men hans komme til jorden har på en helt speciel måde gjort indholdet af troen konkret. Objektet for vor tro er overordnet den ene, sande, evige, almægtige og uendelige Gud. Det er de store ord, der bliver

brugt, for rigtigt meget ved Gud er ufatteligt og udfordrende for vor fornuft.

Meget i vor tro handler for os mennesker om at tage Gud alvorligt, at mene noget med vor tro og leve efter den. I julens budskab mærker vi på en meget håndgribelig måde, at Gud tager os alvorligt – og netop ved at blive menneske. En levende tro handler meget om at sætte handling bag ordene. Ved at lade sin Søn blive menneske er Gud kommet os i forkøbet med at sætte handling bag sig selv som troens kilde; han, der af mange i bedste fald opleves som abstrakt, er blevet konkret ved at lade Sønnen komme til verden og dele de hårdest udsatte menneskers vilkår. Gud er ufattelig, det er svært at sætte ord på ham og hans væsen. Ligeså ufatteligt er det derfor også, at hans Søn kan blive menneske, for hvordan kan to så forskellige sfærer som den guddommelige og den menneskelige forenes? Og alligevel er det sket. Guds Søn blev menneske og indledte dermed en ny proces i genopdagelsen af os selv og opfyldelsen af vore længsler. Derfor er julens begivenhed på en helt speciel måde anledningen til vor tro.

Hvordan skal dette så vise sig konkret? Et svar giver pave Benedikt i sin tale til kuriens medarbejde i torsdags: Budskabet skal blive en begivenhed, og forkyndelsen blive liv. Hvor meget er julens budskab en begivenhed, en ”event” for os, selv når vi tror på, at det virkelig er noget, der er sket i historien, og ikke en legende? I andre sammenhænge erfarer vi, at yngre generationer, der ikke har oplevet bestemte historiske begivenheder som afslutningen af anden verdenskrig og murens fald, ikke længere forbinder noget med dem, ofte til deres forældres og historikernes forbitrelse. Begivenhederne bliver enten glemt eller anset for irrelevante, fordi virkeligheden, især hvis den opleves positivt, er som den er, og ikke skylder nogen sin eksistens.

Nu er det, vi skal spørge os, om mange ikke har det på samme måde med julen. Er dens indhold ikke for mange blevet glemt og irrelevant, trods de mange ydre manifestationer? Er den gode virkelighed ikke vor egen fortjeneste og den dårlige forårsaget af ting, vi ikke er herre over?

Videre skal vi spørge os, om forkyndelsen er blevet liv. Er julens budskab grundlaget for vort liv og retningsgivende for det, eller er det blot et supplement til årsrytmen, som med sine traditioner og forventninger ganske vist nogle gange tager pusten fra os? Disse spørgsmål bliver ikke stillet for at moralisere eller for at skælde ud på de menneske af god vilje, der med den rette motivation sidder i kirken, ikke bare juleaften, men også resten af året. Men selv om julens budskab er os meget bevidst, nært og uundværligt, så har vi fortsat vore spørgsmål og bekymringer: Vi er optaget af finanskrisen, klimaforandringer og krige og store samfundsomvæltninger. Samtidig har vi dog også med baggrund i vor tro et ansvar forstået positivt som muligheden for at gøre en forskel.

Selv om vi ofte synes, at verden er af lave, så er vi også omgivet af mange positive ting. I sin tale nævner pave Benedikt, at solidaritet, engagement for andre, ansvaret for de fattige og lidende er værdier, som stort set ikke står til diskussion. Der findes sågar også en udstrakt erkendelse af, at disse værdier kun kan gøres tilgængelige for alle mennesker, hvis nogle er parate til at give afkald og skrue ned for forbrug og give afkald på privilegier. Det har meget af de sidste måneders debat om finanskrisen handlet om. Pave Benedikt siger, at erkendelsen af alvoren ofte mangler den motiverende kraft, som gør den enkelte og store sociale grupper i stand til at påtage sig afsavn og ofre. Erkendelsen og viljen følges ikke altid nødvendigvis ad. Den vilje, der forsvarer personlige interesser formørker erkendelsen, og den svækkede erkendelse er ikke i stand til at styrke viljen.

Pave Benedikt spørger så, hvor det lys er, som kan oplyse vor erkendelse, ikke blot med generelle ideer, men med konkrete påbud.

Grunden til, at vi i en juleprædiken tør nævne disse, nogle vil sige politiske, emner er, at vi netop her i julen hører om det lys, pave Benedikt retorisk spørger efter, det lys som kan oplyse vor erkendelse og styrke vor vilje. Selv om julens lys for mange er blevet overdimensionerede lysshows eller hyggelige fremstillinger af bethlehemsstjernen, så er det afgørende lys det, profeten taler om i første læsning: Det store lys, som det folk, der vandrer i mørket, skal se; det lys, der skinner for dem, der bor i mørkets land.

Også inden for de sidste par dage har et fænomen været på tale: Dark sky areas – områder med mørk himmel, områder, der ikke er ”forurenet” af kunstigt lys eller genskæret fra det, sådan at man ikke kan se stjernerne, oftest i øde natur og steder, som også bliver turistattraktioner, men samtidig også noget, man forsøger at etablere nærmere på tæt beboede områder. Mørk himmel er mørk himmel, og nat er nat; men der er en vis tryghed og skønhed ved at se det ægte, oprindelige lys, som stjernerne repræsenterer. Den nat, der er oplyst af meget kunstigt lys, virker måske umiddelbart mindre uhyggelig, men kan samtidig være både uoverskuelig, turbulent, forførende og gøre os orienteringsløse.

Julenat og dens budskab er et åndeligt ”dark sky area,” hvor vi har mulighed for at se det ægte lys, enten i form af bethlehemsstjernen eller det store lys, som skal ses af os, der vandrer i mørket, verdens lys, Jesus Kristus. Mange oplever verden som et mørkt sted, hvor mørke kræfter virker, og vi skal ikke pludseligt gøre mørket til noget ideelt. Men dele af nat og mørke er også tid til at falde til ro, til at lukke alt distraherende ude, til eftertanke og besindelse. Efter natten følger dagen, og Kristus blev også

født om natten, ikke for at højne nattens prestige, men for at give håb om en lysende dag. Solen, der hersker om dagen, er også en stjerne, og på den åndelige himmel hersker frelsens sol, Jesus Kristus, solopgangen fra det høje, som har besøgt os.

Som bekendt er sollyset noget, der både oplyser og afslører. Afsløringen sker ikke for, at vi skal beskæmmes, men for at vi skal kunne se rigtigt, se det hele, blive klar over alle sammenhænge, se, hvor vi kan gøre en forskel, om nødvendigt ved at gøre nogle ting anderledes. Styrket af det sande lys, Jesus Kristus, kan julens budskab blive en ”begivenhed,” en ”event,” der gør en forskel. Ligeledes kan budskabet, alt det vi ved og har lært om Gud og hans Kirke, blive liv. Hermed, for endnu en gang at citere pave Benedikt, kan vi lære, hvordan troen, som den levende og livfulde kraft den er, i dag kan blive til virkelighed. Amen.